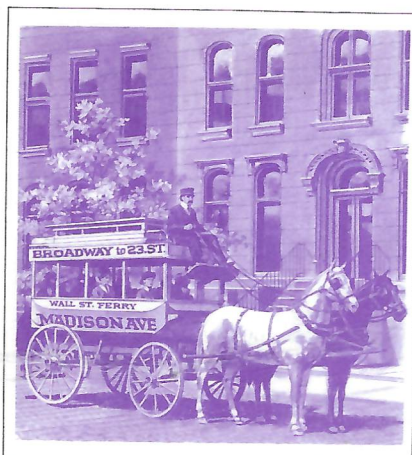

Hromadná přeprava – OMNIBUS

Omnibus je v češtině označení pro nekolejové potahové vozidlo tažené koňmi a určené pro veřejnou hromadnou dopravu po stanovené trase podle jízdního řádu (předchůdce linkového autobusu). V Evropě byla veřejná doprava zavedena již v roce 1823. V New Yorku se omnibusy začaly používat pro hromadnou přepravu osob v roce 1880.

OMNIBUS 1880s

TRANSPORTATION SERIES
RE-ENGRAVED VERSION
FIRST DAY OF ISSUE

Stephenson

Omnibus 1880s na poštovní známce

Mi US 1649

Omnibus byl vyobrazen na poštovní známce USA, a to v následujících variantách:

<u>Mi US 1649</u>	1c vpravo od USA	první použití 19.08.1983
	fialová barva	perforace svise
	náklad 77 500 000	

Při tisku došlo k posunu obrázku více k levé straně perforace v některých případech je perforace lehce posunutá a je vidět značící linka

Varianta, kdy tisk je posunut více k hornímu okraji

Tisk známky bez posunu

Omnibus 1880s na poštovní známce

Mi US 1860x, 1860y

Omnibus byl vyobrazen na poštovní známce USA, a to v následujících variantách:

<u>Mi US 1860</u>	1 vlevo od USA	první použití 26.11.1986
	fialová barva	perforace svisle
	náklad 255 000 000	

US #1860 má stejný design jako US #1649. Tato přerytá verze má větší číslo „1“, zatímco středový design byl zmenšen. „USA“ následovalo po hodnotě, místo aby ji předcházelo, a značka centů zcela zmizela.

Varianta s chybou perforace

Varianta označená v katalogu US 1860x - světlejší barva

Varianta označená v katalogu US 1860y – tmavší barva

Parní stroj

V 19. století se **parní stroj** stal nejvýznamnějším zdrojem energie jak v průmyslu, tak i v dopravě.

Pokusy s vozidly poháněnými motorickou silou – párou – se prováděly v různých zemích již od 18. století. Jednalo se ale o mohutná a hřmotná vozidla, i když většina z nich již byla zamýšlena pro přepravu osob.

Parní dostavníky a parní omnibusy jsou nejznámější z Anglie, kde vozily cestující mezi některými městy.

COVID-19 Pandemic Worldwide

1st September 2022

6,467,023 deaths

599,071,165 confirmed cases

12,449,443,718

vaccine doses administered

Australian Statistic

1st September 2022

14,026 deaths

2,937 peoples are in hospital

85 peoples are in ICU - 24 are Ventilated

95.7% of peoples ages 16+ received their
2nd dose of COVID-19 vaccine in Australia

Australia

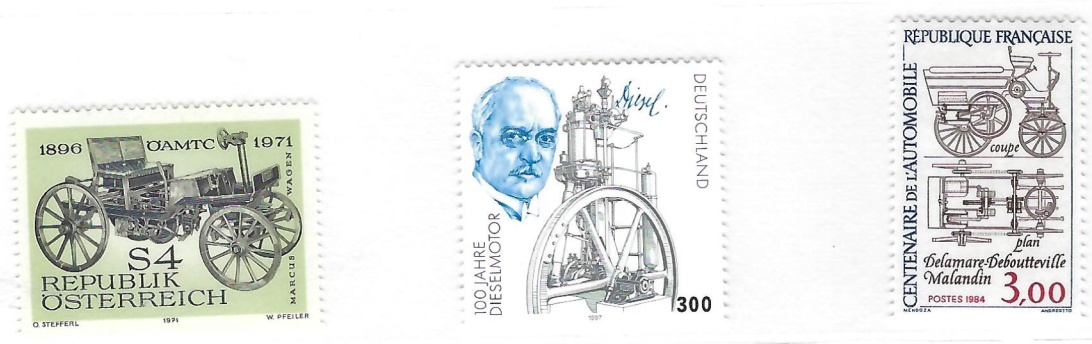
1st Sep. 2021 was 1,012 death
1st Jan. 2022 was 2,265 death
1st March 2022 was 5,240 death
1st May 2022 was 7,249 death
1st July 2022 was 10,053 death

Vznětový (dieselový) motor

Spalovací motor, běžněji nazývaný dieselový motor nebo naftový motor, je druh pístového spalovacího motoru s vnitřním spalováním.

Byl vynalezen **Rudolfem Dieselem**, který dne 23. února 1893 získal patent na svůj vznětový motor. Postupem času vznětové motory nahradily parní motory u vozidel pro přepravu osob, a to nejenom u osobních vozidel, ale zejména u vozidel pro hromadnou přepravu osob.

První prototyp vznětového motoru ze srpna roku 1893 poháněl uhelný mouč. Později se palivem stal petrolej. V roce 1897 měl Diesel připravený agregát, který mohl jako palivo používat naftu či olej z burských ořechů.

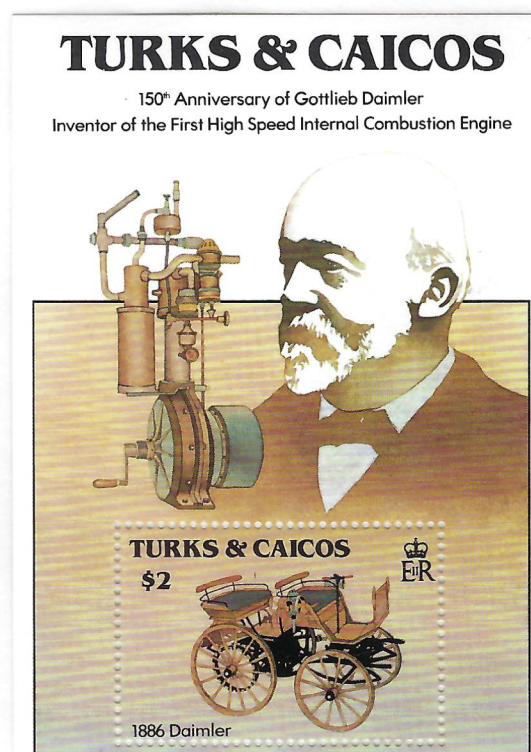
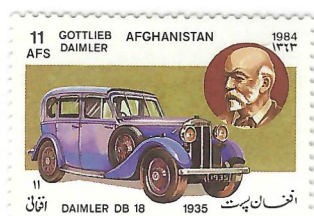

Osobnosti automobilismu - Gottlieb Daimler

Gottlieb Daimler se narodil se 17. března 1834 a zemřel 6. března 1900. Byl německý vynálezce dnešního typu motoru a konstruktér prvních automobilů.

Zdokonalený motor, vzduchem chlazený svislý jednoválec 0,46 litru o výkonu asi 1,5 k (1,1 kW) zabudoval Daimler v létě roku 1886 do samohybného kočáru, a tak vzniklo první vozidlo pro přepravu osob, které se pohybovalo rychlostí asi 16 km/h.

V roce 1890 zakládá Daimler spolu s Maybachem a finančníky Maxem von Dutternhofem a Karlem Lorenzem společnou firmu *Daimler-Motoren-Gesellschaft* a zahajují sériovou výrobu vozidel.

Osobnosti automobilismu – Carl Benz

Carl Benz se narodil 25.11.1844 jako *Karl Friedrich Michael Wailend* v dnešní městské části Karlsruhe Mühlburgu. O rok později se jeho matka provdala za Johanna George Benze. Nevlastní otec – strojevedoucí George Benz – zemřel rok po svatbě v roce 1846. V pozdější době si mladý Karl změnil jméno po francouzštěle Carl Friedrich Benz. Zemřel dne 4.4.1929 ve svém domě.

V roce 1871 založil se společníkem svou první firmu s materiály pro stavbu strojů a zařízení. Jeho však zajímaly **motory**, a tak se pustil do stavby dvoudobého motoru. První patent obdržel roku 1879.

Osobnosti automobilismu – Carl Benz

Carl Benz založil další firmu s názvem Benz and Cie. na výrobu průmyslových motorů, ze které později vznikla firma *Mercedes – Benz*. Ve své činnosti byl podporován svojí manželkou, Berthou Benz.

Od roku 1895 značka *Mercedes – Benz* ovlivňuje výrazným způsobem vývoj nejenom automobilů, ale i **autobusů**, a to tím, že v tomto roce Carl Benz vynalezl autobus. Rozuměno – stávající vozidla osadil motorem, svým vynálezem a dále vyvíjel i konstrukce autobusů, tedy karoserie.

A 1 1 1 1

£ 2.75

Výroba autobusu a její zachycení na známce

Jak se říká – „pokrok nezastavíš“ – tak s vynálezem prvního autobusu se tento objev rozšířil do více zemí a v současné době si každá země vyrábí své značky autobusů.

Objevila jsem na známkách Botswany zachycenou výrobu autobusů. Nejedná se o obvyklé téma zobrazované na poštovních známkách.

Autobusy v Československu a České republice

Příběh výroby autobusů v bývalé Československé republice začíná v roce 1918. Tato republika, nazývaná jako první republika, vznikla po 1. světové válce jako jeden z nástupnických států Rakouska-Uherska. Zahrnovala území Čech, Moravy, českého Slezska a Slovenska a do roku 1939 pak i Podkarpatské Rusi.

V letech 1920 – 1938 začal boom automobilové dopravy jako takové, který vycházel z celkového rozvoje průmyslu. Řada tradičních značek jako Laurin a Klement nebo Kopřivnická automobilka postupem času změnila nejen majitele, ale i názvy, a tak na silnice vyjíždějí vozidla – autobusy nevyjímaje – se značnou Škoda nebo Tatra, resp. Praga, ale i další.

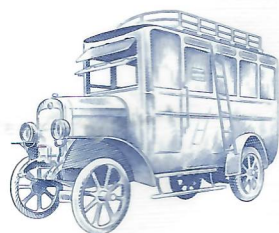
Pro tyto velké automobilky pomáhaly vyrábět autobusové nástavby různé karosářské firmy – od těch nejmenších, jako byla kupříkladu provozovna Jana Bárneta v Lukavici, až po velké jako Sodomkova továrna ve Vysokém Mýtě nebo karosárna Ignaze Petery ve Vrchlabí.

Autobusy v Československu a České republice

Továrnu **Tatra** založil Ignác Schustala v roce 1850 v Kopřivnici jako dílnu na výrobu kočárů a později také železničních vagonů. Po smrti Ignaze Schustaly v roce 1891 a po dědickém řízení byly tyto dědické podíly prodány a od podzimu roku 1897 se továrna začala zabývat i výrobou silniční techniky. Obchodní značka Tatra vznikla až v roce 1919 na základě úspěšných jízdních zkoušek osobního vozidla ve Vysokých Tatrách.

Autobusy vybavené zážehovým motorem se postupně začaly vyrábět od roku 1907. Prvním autobusem značky Praga byl typ L z roku 1912 a dále následovaly další výrobní řady tak, jak procházely vývojem a dodávaly se do různých zemí světa.

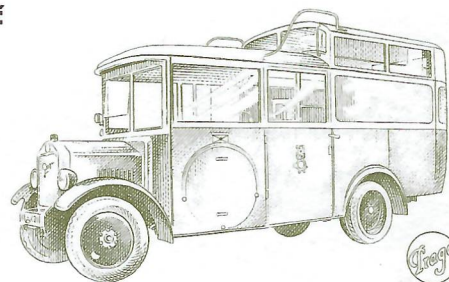

FDC

HISTORICKÁ UŽITKOVÁ VOZIDLA

5 kusů á 4 Kč

20 Kč

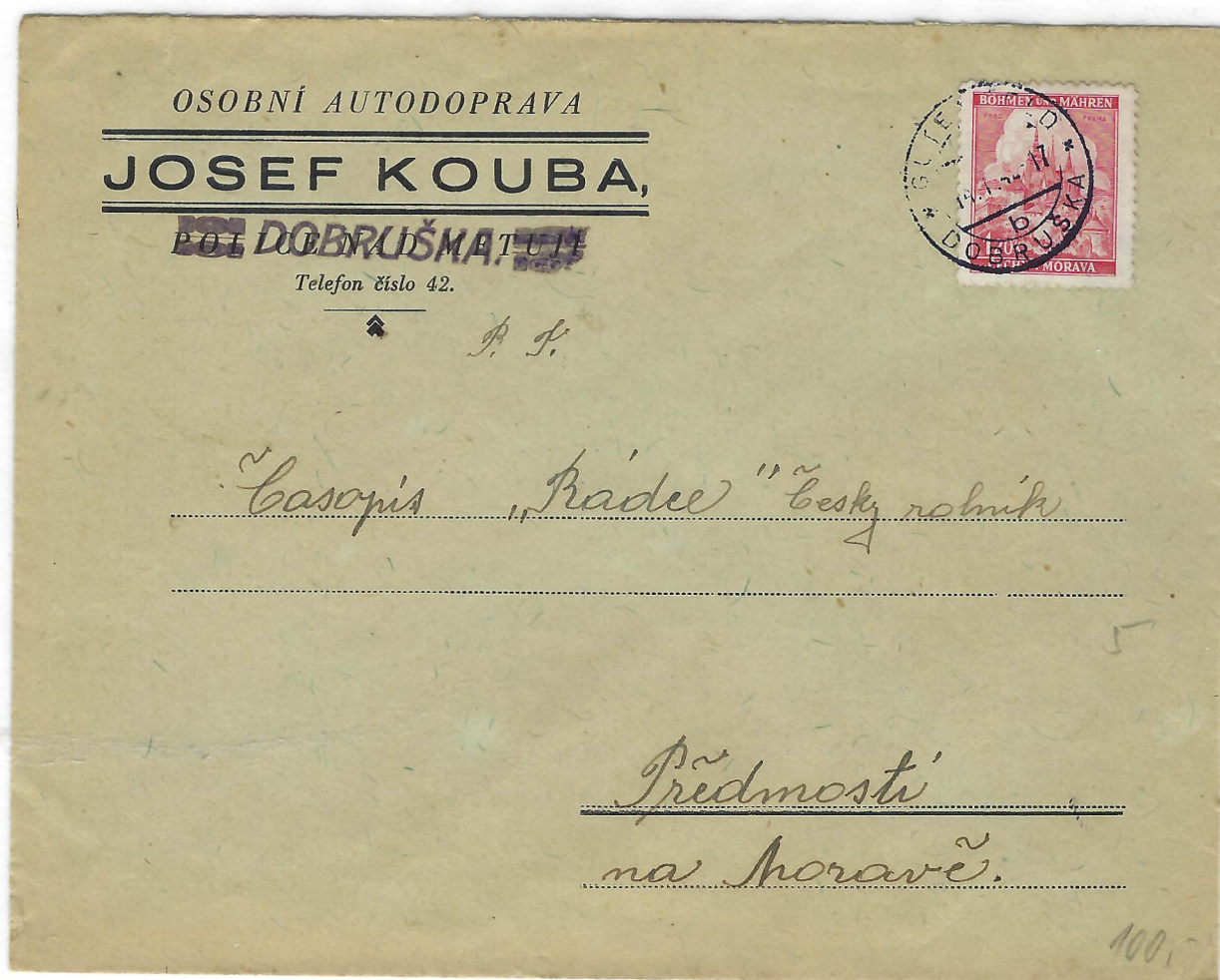

Autobusy v Československu a České republice

V dalších letech se do výroby autobusů zapojovaly další a další výrobci, docházelo k prodeji stávajících firem a vzniku dalších nových firem, které se věnovaly výrobě vozidel a i autobusům.

Současně s rozvojem autobusů (a dopravy obecně) vznikaly společnosti, které nabízely a provozovaly autodopravu jako takovou.

Obálka osobního autodopravce Josefa Kouby z Police nad Metují, odeslaná z Dobrušky zřejmě 14.7.1947 do Předmostí na Moravě.

Autobusy v Československu a České republice

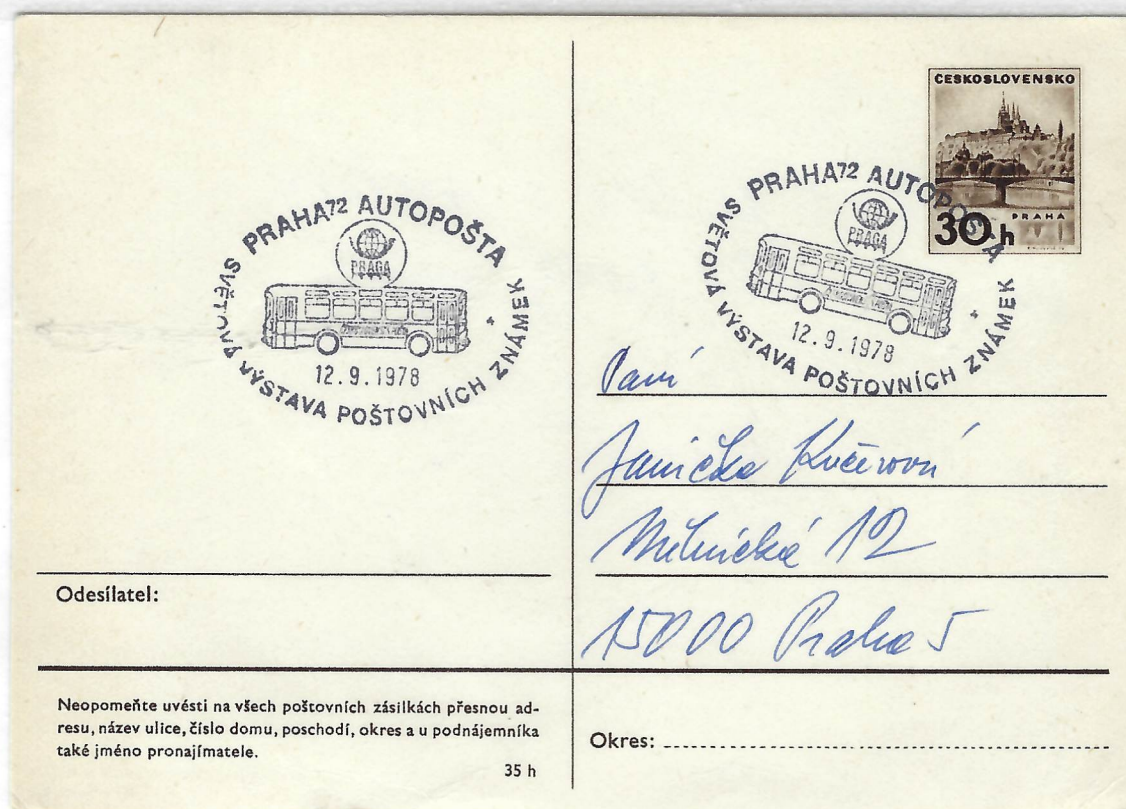
Grafická vyobrazení autobusů na poštovních známkách nebo razítkách není, bohužel, v České republice tak hojné, jak by si filatelista přál. Většinou tato vyobrazení jsou vztahována k autopoště a k výstavám poštovních známek.

Sběratelská pohlednice Cartes Maximum s vyobrazením jezdce na koni jako vyjádření nejběžnější dopravy osob v roce 1874 a na pravé straně je vyobrazený autobus zn. Praga, který byl používán v roce 1949. Tuto sběratelskou pohlednici s vyobrazením poštovní známky vydal Spolek přátel Kamila Lhotáka. Na pohlednici je umístěna známka, podle které byla pohlednice vytvořena.

Autobusy v Československu a České republice

Korespondenční lístek s vyobrazeným autobusem autopošty (viditelná okénka u kterých stojí lidé a vyřizují si poštu u přepážky) s vytištěnou známkou 50 hal. a dofrankovaný známkou nalepenou v hodnotě 1 Kč. Odeslána byla 17.10.1937 z Prahy. Na razítku je vyobrazen stejný typ autobusu jako je uvedený na korespondenčním lístku.

Korespondenční lístek orazítkovaný oválným razítkem dne 12.9.1978, a to ku příležitosti Světové výstavy poštovních známek v Praze.

Odesílatel:

Neopomeňte uvést na všech poštovních zásilkách přesnou adresu, název ulice, číslo domu, poschodí, okres a u podnájemníka také jméno pronajímatele.

35 h

Okres: -----

Autobusy v Československu a České republice

Zmínila jsem se již o jednom z významných výrobců autobusů v Československu. Ráda bych zmínila dalšího výrobce, a to Škodovy závody v Plzni. V roce 1958 zde vznikla strojírna, kterou založil hrabě Arnošt Valdštejn. O sedm let později byl do jejího čela povolán inženýr Emil Škoda. V roce 1968 ji Škoda odkoupil a od té doby firma nese jeho jméno. Automobilní oddělení plzeňských Škodových závodů vzniklo v roce 1919. První autobus byl vyroben v roce 1925. Nejvíce vyobrazeným autobusem na filatelistickém materiálu je Škoda 706 RTO, který byl vyráběn v letech 1958 – 1972, a to v různých variantách.

Obálka s razítkem s vyobrazeným autobusem Škoda a R nálepkou s tímtež autobusem, a to ku příležitosti Evropské výstavy poštovních známek v Brně, datováno

**DOPORUČENĚ
RECOMMANDÉ**

Log

Jindra Fohl
Královéhradecká 315
562 01 Ústí nad Orlicí
CZECH REPUBLIC

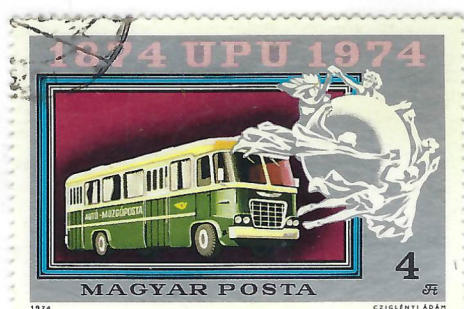
Autobusy na poštovní známce ve světě

Maďarsko

Nejznámějším maďarským autobusem je IKARUS. Ikarův vzestup a pád byly zjevně nechtěnou předlohou pro historii maďarské továrny na autobusy, která v době největší slávy sice vyráběla až dvanáct tisíc autobusů Ikarus ročně, ale v devadesátých letech po změně politických poměrů zkrachovala. Nepomohly ani časté změny majitelů, průnik na severoamerický trh a levnější pracovníci.

V sedmdesátých a osmdesátých letech se Ikarus vyvážel do padesáti zemí na pěti kontinentech, ale hlavní odbytl byl v tehdejší Sovětské svazu, kam šlo až sedm tisíc autobusů ročně. Do dnešních dnů téměř sto tisíc Ikarusů ještě jezdí, hlavně v Rusku a dalších zemích bývalého Sovětského svazu.

Autobus Ikarus v tzv. „krátkém provedení“

Autobus Ikarus v provedení kloubovém, tzv. „čabajka“

Autobusy na poštovní známce ve světě

Rakousko

Další zemí, která vydává poštovní známky s tematikou autobus, je Rakousko. Tato vydání opět souvisí s nějakým výročím a nejčastěji s výročím poštovních autobusů.

Koncese na provozování autobusové dopravy začaly rakouské úřady udělovat kolem roku 1911. V roce 1914 bylo koncesováno již 23 linek rakouské autobusové dopravy o délce 4.706 km. Za 1. světové války byl provoz přerušen, ale po ní se dále rozvíjel.

Při grafickém zpracování autobusu na poštovní známce se autoři nebránili ani zobrazení autobusu a pásem místo kol, který se používal v horských oblastech.

Autobusy na poštovní známce ve světě

Německo

Německo také patří mezi státy, které celkem hojně vydávají téma autobus jednak na poštovních známkách, ale i na razítkách.

Tato vydání se datují do doby NDR, tzv Východní Německo a SRN, tzv. „Západního Německa“. Po pádu berlínské zdi (9.11.1989) došlo ke zmírnění omezení přístupu k hranicím, což dovolilo východoněmeckým občanům cestovat na Západ. Dne 3.10.1990 došlo ke sjednocení obou republik, a to vedlo ke znovusjednocení Německa.

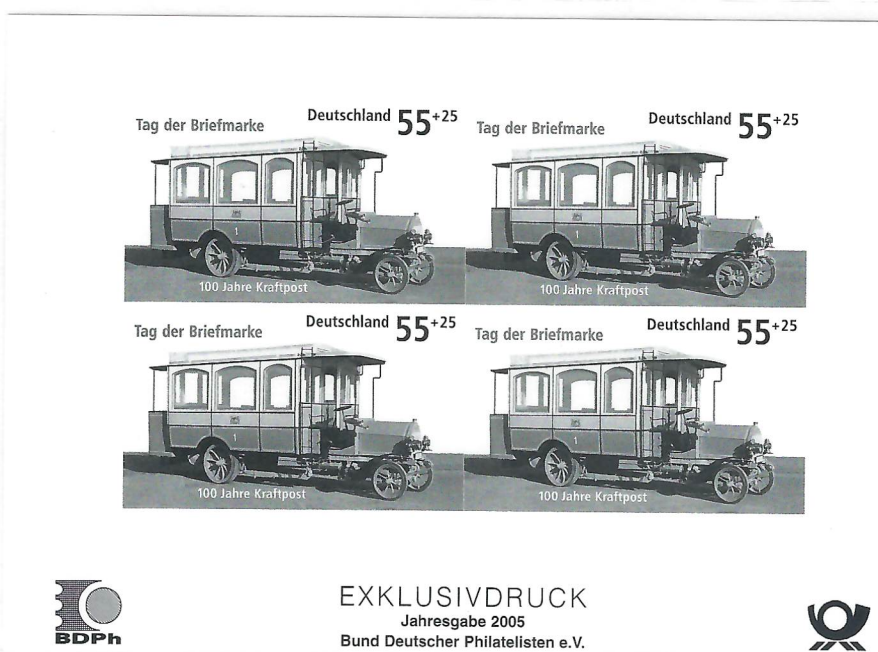
Na poštovních známkách, vydaných v NDR, jsou vyobrazené autobusy, které mají spíše symbolické výtvarné zobrazení.

Autobusy na poštovní známce ve světě

Německo

V roce 2005, konkrétně 28.10.2005, se konalo 100. výročí tzv. Kraftpost, tedy kombinované osobní a poštovní dopravy. K tomuto výročí byla vydána poštovní známka a otisk grafického návrhu této známky. Také bylo zhotoveno razítko k tomuto výročí s vyobrazeným autobusem.

Autobusy na poštovní známce ve světě

Německo

V roce 2013 proběhla dvě výročí, která se promítla do podoby poštovní známky a razítka.

50. let vzniku zájmové skupiny motorových vozidel, založena 7.2.1963 ve Flensburgu. Obálka je opatřena příležitostným razítkem s motivy dopravních prostředků včetně autobusu.

Jubiläums-Treffen Motivgruppe
Kraftfahrzeuge e.V.
17.-20. Mai 2013
EXPHIMO Bad Mondorf
Luxemburg

Zahájení provozu dalšího významného poskytovatele dálkových autobusů, a to Deutsche Post Mobility GmbH, společný podnik mezi Deutsche Post AG a ADAC.

Autobusy na poštovní známce ve světě

Polsko

Historie výroby autobusů v Polsku sahá až do roku 1926, kdy začaly být montovány první karoserie na podvozky Lancia Pentaiota dovezené z Itálie. V Sanoku tak vznikly vůbec první autobusy polské produkce.

Zawrat (také známý jako PZInz. 153) byla polská značka autobusů Vyráběná holdingem Panstwowe Zakłady Inżynierije (PZInz.) v letech 1936 – 1937 pro město Varšava. Před zrušením série bylo dokončeno Pouze 18 autobusů. Poslední autobus Zawrat byl v provozu ve Varšavě do roku 1949.

Minibus NYSA M-521 se vyráběl ve městě Nysa v různých variantách a modelech. Tyto minibusy se nejvíce dodávaly milici nebo hasičům.

Jelcz – Berliet nebo také Jelcz PR100 je autobus, který se vyráběl V letech 1972 – 1975 ve firmě Jelczanskie Zakłady Samochodowe. Dne 1.8.1972 byla podepsána licenční smlouva s francouzským Berliet.

Autobusy na poštovní známce ve světě

Švýcarsko

Ve Švýcarsku je na poštovních známkách vyobrazen autobus jednak pro přepravu osob, a to v hezké sérii dvou poštovních známek červené a zelené barvy,

a pak k 50. výročí auto pošty byla vydána poštovní známka znázorňující poštovní autobus s přepážkami a součástí tohoto vydání je obálka s fotografií a poštovní známkou uvedeného autobusu, opatřená razítkem 10.3.1987.

Autobusy na poštovní známce ve světě

Portugalsko, Itálie, Španělsko

Pokud takto procházíme Evropou a mapujeme vydávání poštovních známek s tematikou autobus, dostáváme se do Portugalska, Itálie a Španělska.

Opět je důvodem pro vydání poštovní známky s tématem autobus nějaké výročí, a to nejčastěji výročí týkající se buď poštovní přepravy nebo výstavy známek. Dalším důvodem pro vydání poštovní známky s vyobrazeným autobusem je výročí technického musea nebo veřejné dopravy.

Portugalsko

Španělsko

Itálie

Autobusy na poštovní známce ve světě

Island

Island vydal hezkou sérii poštovních známek s vyobrazenými autobusy a minibusem ve čtyřbloku, a to v roce 1996.

K výročí 100 let Islandu byla vydána série známek, kdy jedna z této série zobrazuje autobus. Tato známka byla vydána v roce 1973.

Island vydal 9.9.2004 známku k připomenutí 100. výročí automobilismu na Islandu. Vyobrazený vůz, určený pro přepravu osob, dorazil na Island 20.6.1904 a byl to vůz s označením Cudel.

Autobusy na poštovní známce ve světě

Švédsko, Norsko, Dánsko

Švédsko nám představuje na poštovní známce, vydané v sešitku, autobus z roku 1923. Jedná se o vyobrazení historického autobusu, který se používal jak pro přepravu osob, tak i pro přepravu poštovních zásilek.

Další poštovní známka Švédska zachycuje kloubový autobus od výrobce Volvo.

Norsko vydalo aršík poštovních známek ku příležitosti mezinárodní výstavy známek v Oslove dnech 13. – 22.6.1980 a současně ke 125 letům veřejné dopravy s vyobrazenými typy dopravních prostředků včetně autobusu.

Dánsko vydalo známku k výročí 50 let veřejné osobní dopravy v Dánsku, a to s vyobrazeným autobusem.

